

**ХРИСТО СМИРНЕНСКИ
ИЗ ДНЕВНИКА НА ЕДИН
АНГЛИЙСКИ ПОРУЧИК**

chitanka.info

Солунски фронт, 22 септември

Съдбата е най-великата хумористка! Кому не е известен нейният смях, нейната ирония, нейните странни действия? Кой, като се огледа наоколо и се постарает да вникне в реда на нещата, не стисва корема си от смях или не набръчква чело от негодуване? Защото да негодуваш и се смееш е все едно! Често ядът се обръща в смях и обратно. Нявга негодуваш защо на хората някое действие, някоя дума, предмет да се показват смешни, а нявга се смееш на безумното им негодуване. Защото човек намира винаги себе си прав! Джемс, моя приятел от детинство, Джемс, известният професор по философия, нима в 24 часа не държа на жена си 2 лекции за и против пианството? Когато шурейт му, млад подпоручик, призори се върна пиан от едно увеселение, той обсипа него и жена си с дълги и злъчни проповеди против пианството, а когато сам несетно същия ден на юбилея на мистер Балминг си пийна, тогава той успя да убеди жена си, че цял свят е пиан и че глупост е човек да бъде трезвен. „Нима — провикна се той — пиан от жажда за власт, един ли наш чиновник се търкаля в краката на своето началство като сетния матрос от Уапинг? Нима ако пианицата троши стъкла, както аз сега направих, то той извършва по-голямо зло от твоята пианост от злоба братовчедка, която с клеветите си разби сърцата на двама влюбени; нима ако пианицата прахосва своето богатство за нищо, върши по-голям грях от пиания от сребролюбие скъперник, който натъпква касите си с пот и сълзи, сиромашки пот и сълзи, и оставя ги скрити в земята? Нима когато пианицата се клатушка по улиците, е по-смешен от младежа, който се люлее между различните идеи и партии? Нима когато пианицата си блъска главата о някоя стена и вика, че ще отвори врата в нея, е по-глупав от философа, който блъска главата си, за да пробие врата между жалкия този свят и света на незримите души?

Да, жено, и млад и стар, и беден и богат, и учен и прост, и здрав и болен... всички, всички са пиани от нещо. Едни от злоба, други от любов, трети от незнание, четвърти от желание да стъпят на гърбовете на подобните си, пети от сребролюбие, шести от гордост и тъй нататък, и тъй нататък. По земята има хиляди питиета, които замайват човека!“

Тъй говореше Джемс и убеди жена си, че цял свят е пиан, и избягна скандала. Да! Той бе философ!

Но аз се впускам надалеч. Думата ми беше за съдбата, за капризната тази съдба, тази присмехулница, която в 4 дни ме въздигна тъй високо, че аз виждах под себе си и Алпите, и Олимп, и след туй ме блъсна в бездънни пропасти!

О, съдба!

Какъв нектар ми подава ти и каква отрова пих от твоята чаша!

.....

Бе ясна есенна нощ, когато напуснах компанията, когато подред целунах всички и когато подред всички изказаха своите благопожелания в громки речи, речи, чийто край се заливаше от пълни стакани шампанско.

Бе сребърна есенна нощ, нощ, която скоро биде почернена от плъзналите от юг облаци. С 24 солдати, 14 англичани и 10 колониални мъжаги, между които като баща сред деца крачеше едрият негър Джим, аз потеглих към мястото, дето заранта беше се мярнал български пост. Запасани добре с револвери, пушки, бомби и доста кураж, благодарение на коняка и шампанското, ний смело се носехме из лозята, прескачахме храсти и дерета, търкаляхме се от време на време из хълмовете и все напредвахме.

Плъзнаха от юг тъмни облаци като рошави исполини и с главите си засениха месеца. Минали се бяха 35 минути, откакто аз напуснах нашите линии. Огледах се наоколо. Тържествена тишина цареше и само от време на време съборен камък или закачен храст нарушаваше туй мълчание.

— Глътинг — обърнах се аз към фелдфебела, който тази сутрин като охотник бе се промъкнал към българските позиции и бе видял поста, — Глътинг, къде беше постът?

— Вляво, господин поручик, ей там, дето се чернее. Това са орехи. На 20—30 крачки има нещо като градина. На десния ъгъл има дръвчета, навярно нарове или смокини. Между тях аз видях часовия. Искях да стрелям, но се въздържах.

— Добре си направил, ний ще го пипнем жив заедно с другарите му... значи, вляво... тогаз нататък!

Ний тихо полазихме по склоновете на едно малко хълмче, по което все по-ясно и по-ясно взеха да се очертават 4 гигантски ореха. Ето и градинката. На 60—70 крачки с просто око се виждат силуетите на дърветата, които според Глътинг са нарове или смокини. Да, в тях

стъбло не се различава. Клоновете излизат още от земята и образуват един големичък храст, който прилича на снажен поп.

— Тихо! — командувам аз. — Тихо! Нека с Глътинг 12 души тръгнат вдясно и се явят в тила на поста. Или Глътинг с Джим да не отиват. Едуард, ти поеми командата!

Всичко върви благополучно. Никакъв звук, никакъв шум. Ето ясно виждам силуета на часовия. Още няколко секунди и ний с вик се нахвърляме на поста! Разнасят се 3—4 тътнежа на бомби. Дим, плам и бъркотия.

— Дръжте, жив го хванете, жив! — викам аз. „Ох, майко!“ — стене някой. Навеждам се и познавам Едуарда. До него лежи ням Глътинг. Той е пострадал от собствената си бомба. Аз колко пъти съм му говорил... Но няма време за мислене.

— Джим, пленника... хванахте ли го... Къде е?!

Вместо отговор отпреде ми застава едрият Джим с праметнат на гърба си с главата надолу пленник.

.....

О, мис Анна! Когато като вихър се носех назад из неузнаваемите лозя, какъв възторг, каква радост, какво доволство пълнеха гърдите ми! Какви мечти, коя от коя по-прелестни, се нижеха в главата ми. Аз бях уловил жив българин от поста му, аз ще бъда накичен с орден, ще ми дадат отпуска и цял сияещ, аз ще се вестя пред тебе! Ала — човек е вечна играчка на съдбата! Мечтите най-често си остават мечти, въздушните кули рухват, щом си отвориш очите, и отпред застава тя — властницата Съдба с изкривено от злораден смях лице! Хиляди мълнии!...

23 септември

Имам 38,2° температура. Главата ми тежи, сякаш е пълна с шрапнелни куршумчета, гърлото ми е засъхнало, устните попукани и членовете сковани от безсилие, от страшна умора!

Проклятие, проклятие и проклятие! Като погледна назад, косите ми настръхват, челото ми се покрива със студен пот — и срам, велик срам ме кара да свърша, да свърша вече...

Нима тъй трябваше да стане?! Нима тази капризница Съдба трябваше тъй жестоко да ме подиграе?! Нима аз съм виновен в някое

такъво престъпление, за което да получавам сега такъво жестоко възмездие?!

.....

О, Джим! Слепец си, Джим! Ти не виждаш по-далече от собствения си сплеснат нос! Твоят мозък работи само когато се касае да откраднеш някоя бутилка коняк! Но и Глътинг!... Какво бе видял Глътинг? Вижда орехи, вижда смокини, храсти, камъни... Всичко, всичко, но не и що за същество е това, което той бе сметнал за часовой! „Бас държа за 300 стерлинги, че ще уловим българския пост!“ Хванахме го!

Всичко е като сън! Сън е сякаш всичко! Сън е тръгването, сън е влаченето в нощта, нападението, триумфът и позорът...

Тръгваш, вървиш сред тъма, а в гърдите грее слънце! В гърдите блика извор, огнен извор от трепет и радост!

Надежда, блестяща като зорницата, те води! Щастието от все по-малко и по-малко разстояние ти се усмихва, прави ти знаци и върви, върви към теб!

И ето с жар връхлиташ! Обсипваш врага с бомби! Победа! Джим грабва пляката, скъпоценната плячка — и литваме назад в нощта!

„Джим!“ „Аз, г-н поручик.“ „Държиш ли здраво пленника? Да го вържем и подкараме да върви! Ти си се уморил!“ „Не го давам, г-н поручик! Аз не се изморих, той е лек! Няма време за връзване! Сега ей ще почнат да ни обстрелват!“ „Добре, Джим — говоря аз, — само знай, че отговаряш за него с главата си!“

И пак летим, летим! Ето нашите линии! Дрънват телефони, екват честитки, поздравления, похвали! Изпращат за дружинния. Събират се колеги, началници и аз с Джим пристигам. „Джим, пленникът!“ Джим пристъпя и слага — но какво? Електрически ток мина по тялото ми, пред очите ми извиха танец хиляди разноцветни кръгчета, краката ми се подкосиха, гласът се схвана... и аз грохнах на земята!

Проклетникът Джим бе донесъл вместо пленник — едно чучело, едно градинско плашило!...

24 септември

Ура! Ура! Ура! Кой е като мен! О, Съдба, Съдба! Това си ти! Това е световното колело! Ха, ха, ха!... Когато някой ден пред вас зине някоя бездна, когато под краката ви се сгромоляса земята с гръм и рев,

когато слънце, месец и всички други източници на светлина угаснат за вас и потънете в мрака на непрогледна нощ, когато усетите по шията си ледните пръсти на смъртта, то и тогава нека в гърдите ви гори вярата, нека ви крепи надеждата, нека ръката ви не подигне ханджар срещу гърдите ви, нека отчаянието не ви принуди да се самозатриете от лицето на земята, защото Съдбата е всичко, всичко определила и нейният закон няма изключения и забележки!

Когато аз бях сложил револвера си на масата, когато взех твърдо решение със смъртта си да измия позора, когато последното прощално писмо до последната близка душа бе свършено, когато вече взех револвера в ръка, тогава като среброкрил ангел, като възходящо слънце, като горд рицар, като... като самия творец, пред мен се вести той, той — лорд Щуринг — ведно с полковия командир — и въздигна ме в седмото небе!

— Поручик Хлапенсон — почна с громък бас полковият командир, — както ви е известно, в Лондон е отворен военен държавен музей, покрай него има и десетки частни музеи. Негова милост лорд Щуринг е притежател на един подобен музей. Той е дошъл на този фронт с цел да намери някои предмети, някои изобретения на просташкия български ум, които да послужат за попълване на музея му и с които да покаже на всички ниския уровень на нашия противник! Лордът попадна на вашето бостанско плашило, научи историята му и го купува за 7000 лири стерлинги, от тях 3000 за вас и 4000 за сираците от войната...

Аз стоя като гръмнат. Симпатичният бас на г-н полковника продължава:

— Представям ви за ордена за заслуга II степен и ордена за храброст I степен. Лордът във ваша чест довечера устройва банкет.

25 септември

Днес в 3 часа след пладне тръгвам в 25-дневен отпуск. Произведен съм. Лорд Щуринг опакова в станиолови листи бостанското плашило и отпътува за Марсилия.

О, Съдба! Съдба! Ти нацапа лицето ми с кал, а след туй ме изми с одеколон! О, Съдба! Вечна и неумолима капризнице, вечна присмехулнице...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.